84

Borregos de Vilanova.

Comedia en un acte
y en vers.

Any 1,879.

84

Borregos de Vilanova.

Joguina cómica en un acte y en vers,

original de

Ferran Rodriguez y Masdeu.

Escrita espressament pera estrenarse en lo teatro del Tívoli Villanovés.

Any 1,879.

Repart.

Persones.	Actors.
Dª Mónica.	Srª Balbina Pí.
Clara	Stª Dolors Coello.
Lluiset	Sr. Joseph Muñoz.
Sor Ambrós	" Rómulo Coello.
Sor Ramon	" Sebastiá Roca.
Narcís	" Francisco Bals.
Geroni	" Joseph Font.

Acte únich.

La escena representa una sala d'espera d'una fonda acomodada de Barcelona: portas á dreta y esquerra y ~~una~~ dugas al foro. Taula rodona al mitx, sofás y cádiras p'els voltants de la escena: cortinatxes en las portas, etc...

Escena I.

Narcís y Lluiset,

entrant; lo primer per la dreta y l'altre per l'esquerra, y dirigintse al foro sense veurers fins que's topan.

Nar.= ¡Ola, ets tu? Passa, Lluiset.
Llui.= No, ja pots entrá si vols:
jo m'en torno si tu't quedas.
Nar.= Bé, y perqué?

Llui.= Perque tots dos
anem per fé una mateixa
feyna y l'habem de fer sols.
Nar.= A mi no'm destorbas gens.
Ja pots fé'l teu fet, xicot,
que no lograràs guanyarme:.
tinch ben alt el pabelló
y tu vas d'amagatotis.
Llui.= Pero la clareta 'm vol.
Nar.= Tu t'ho pensas.
Llui.= N'estich cert.
Nar.= Y bè, encare que aixís fòs:
jo tinch el sí del seu pare
y ella l'ha de creure en tot.
Llui.= Jo 'l tinch de sa mare y d'ella,
y encare que tot lo mòn
s'hi oposi, jo t'asseguro
que será per mi.
Nar.= ¡Bah, noy!...

¡Dèsat! ¿Ja m'has mirat bè?
¿Sabs bè qui ets, y qui soch jo?

Llui.= Sí: ¿per qué ho dius?

Nar.= Perque 'm sembla
que no m'has reparat prou.
Jo soch mès guapo que tu.

Llui.= Sí, crech que 't dihuen l'hermós.

Nar.= Hermós, y guapo y divino.
¡Ja pots riure, ja!

Llui.= ¡Mussol!
¿Pot sè sí que ho dius de veras?

Nar.= ¡Si estich segú de que ho soch!

Llui.= Vaja, donchs: ¿fem una posta?

Nar.= ¿Quina?

Llui.= Que dintre de pochs
dias, jo 'm caso ab la Clara.

Nar.= Si la guanyaria jo!

Llui.= Juguem si tan hi confias.

Nar.= No 't vuy guanyar.

Llui.= ¡Si no pots!...

Nar.= Juguem: veurás com tu pagas.

Llui.= Millor per tu. Juguem donchs...

Nar.= Mitxa arroba de borregos
y un vuyté del mès ranciot.

Llui.= Ca, ca: un tiberi per dotse.

Nar.= Vi y borregos es millor,
y han de sé de Vilanova
ja que 'n tens un bon record.

Llui.= Qué vols dir?

Nar.= Res, que ja 't tiench.

Llui.= No t'entench.

Nar.= No tinguis por
que 't descubreixi l'enredo:
juguem net, jo vuy tan sols
que tu siguis 'l pagano,
no 't vuy perjudicá molt.
Convidarem quatre amichs
y, á la teva salut, noy!

Llui.= O á la teva.

Nar.= ¡Ca, no hi passo!
Y per provartho millor,
desd' are 't deixo 't camp lliure.

Llui.= No, si te li deixo jo.
M'en vaig á dona' una volta.

Nar.= Jo també.

Llui.= Salut, xicot.

(S'en van un per cada cantó.)

Escena II.

Sòr Ambrós.

(Ha sortit un moment avans p'el foro.) La.

Amb.= ¡Endevant; y sempre aixís!
¡Vaya un parell de mussols!
Pretenen la senyoreta
de Vilanova tots dos,

vènen á la mateixa hora
á visitarla, y per no
destorbarse l'un al altre,
demostran 'l seu valor
cedint cada un la plassa
y anantsen p'el seu camí.
¡Ay juventut atrevida,
com degeneras! ¡Oh món!.
¡qui t'ha vist y 't veu com are?
Jo m'en recordo... ¡Ay fonoll!
que en 'l meu temps, tothom feya
boijerias per l'amor.
Are, tot son miradetas
sospirs, queixas, signos, plors
y tot va p'el terme serio.
¡Ja no hi han calaverons
que's disputin las conquistas
fins á cops de sabatot!
Si jo tingués deu anys menos,

¡ay pollets del piular dòls,
quina nosa que hos faria
aquell gall ab esparons!

Escena III.

Dit y Sòr Ramon. (Dreta.)

Ram.= Ola, fondista! Bon dia.
Amb.= Bonas tardes: ¡ja 's fa fòsch!
Ram.= Es igual: ¿no es vosté l'amo
de la fonda?
Amb.= Sí, senyor.
Ram.= Per vosté vinch.
Amb.= ¡M'en alegro!
Ram.= No hi ha 'l perqué.
Amb.= Hoo sentho molt.
Ram= No ho ha de sentí per are.
Amb.= Donchs... suspench las emocions.

Ram.= ¡Ay de vosté si 'm provoca.
Amb.= No crech faltarli, senyor!
Ram.= ¡Ay de vosté si m'enganya!
Amb.= No ho faig ab ningú del món.
Ram.= ¿Un jove de Vilanova
no vè per 'qui?
Amb.= 'N vènen dos.
Ram.= 'S diu... Lluis, ó Narcís.
Amb.= 'Ls dos tenen aquets noms.
Ram.= Dú bigoti: es bastant guapo.
Amb.= Dispensi; donchs per mi no.
Ram.= ¿Sab qui vuy dir?
Amb.= No, pero d'homes
guapos, no n'he vist en lloch.
Si fòs noya, tal vegada
cambiaria de opinió;
pero 'l qu'es are m'apestan.
Ram.= No 'm trenqui las oracions.
Amb.= ¡Ah, que resaba?

Ram.= No, home.

Amb.= Dispensi.

Ram.= ¿Vol fé 'l favor
d'escoltarme ab tota calma
y callá un rato, si pot?

Amb.= Home, prou.

Ram.= Donchs oido, y càlli.

Amb.= Callaré 'l mateix que un mort.

Ram.= Ahir vaig rebre una carta
dantme senyas é instruccions
per trová 'l jove que busco:
mes la tal carta, en 'l Born
la vaig perdre y sols recordo
que 's diu Lluis ó Arcis de nom,
qu'es guapo y que aquesta fonda
la freqüenta ab afició,
perqué hi há una senyoreta
qu'es hermosa com un sol.
D'aquets dos joves que 'm parla.

vosté, ha de ser un dels dos:
jo 'l conech de vista, y contho
qu'ell també á mi; are donchs
que está enterat, díguim prompte
si puch veurels, quant y ahont. (Pausa.)

Amb.= ¿Que callo... ó parlo?

Ram.= Contesti.

Amb.= Allá va, senyor...

Ram.= Ramon
Roure, per servirlo.

Amb.= Gracias,
igualment: jo 'm dich Ambrós
Abril, fondista y soltè
desde que vaig neixe.

Ram.= Prou.

Amb.= Vuy dí que no he pensat may...

Ram.= Atenguis á la güestió.

Amb.= Dispensi, jo l'enterava...

Ram.= ¡Responguí aviat, com mil trons!

¿Quant puch veure aquets dos joves?

Amb.= D'aquí un rato, si no's mou,
aquí mateix podrá véurels.

Ram.= ¿Ja ho sab bè, senyor Juriol?

Amb.= ¿Com diu?

Ram.= Be!.. Senyor Setembre!

Amb.= Abril me dich.

Ram.= Bueno donchs,
Abril, es igual; dispensi,
tots son mesos.

Amb.= Sí, pero...

Ram.= ¿Ja sab be que aqueixos joves
vindran aquet vespre?

Amb.= Prou:
quant hi es la senyoreta
venen sovint...

Ram.= Mes... tots dos?

Amb.= Sí, vènen per conquistarla
l'un ó l'altre; y 'l pitxor

es que com que'ls dos s'hi trovan,
cap adelanta.

Ram.= ¡Es gracios!

Amb.= Si ho es diu? sembla mentida.
L'un vé per'quet corredo
que vá al carré de sant Pau
y, com si fós per ressort,
quant es aquí, ja veu l'altre
qu'entra per l'altre cantó:
y com que'ls dos se destorban
y ningú cedí'ls drets vol,
s'en entornan fins que logrin
no trovarse mès en ploch.

Ram.= ¿Sab que tot això que'm conta
es molt estrany, senyó Agòst?

Amb.= ¡Abril, home!

Ram.= Bé, dispensi.
Donchs aquí estich de retorn
dintre un quart, y com'l trobi

ja sabrá bé qui soch jo.
Que ni una sola paraula
'ls hi digui sobretot
á cap d'ells: fassi que ignorin
la meva vinguda 'ls dos.
Es un asumpto que urgeix
y l'haig d'arreclar tot sol;
es un secret d'importancia
que un'honra venuda enclou,
y m'esbullaria 'l plan
la mès xica indisereció.

Amb.= No seré jo qui la fassi.

Ram.= Y en rebré molt gran favor.
Estiga bo, senyó Octubre. (S'en va

Amb.= Pásiho bé, senyó... ¡bunyol!
Sembla estrany que sent tan gran
no sápiga di 'l meu nom.
Ola, surten las senyoras...
Vaig per llum que ja's fa fósch.

Escena IV.

Dit: Mónica y Clara.

(Sortint p'el fondo

Cla.= Bonas tardes.

Amb.= Déu las guart.

Món.= Buenas tardes, senyó Ambrós.

Cla.= (Curt de cama y llarch de cos.)

Amb.= ¿Van á passeig?

Cla.= No, mes tart.

Món.= M'han de dur de Vilanova
un cistellet per la agencia
y com que no tinch paciencia...

Amb.= S'en va á veure si li trova.

Món.= Just.

Amb.= Y molt ben fet.

Mon.= Qui espera,
desespera.

Amb.= Lo ditxo ha dit:

Si vols estar ben servit...

Cla.= Prou refrans!

Amb.= ¡Ah! La cambrera

ja 'ls hi va entregá una carta?

Cla.= Sí per cert.

Món.= Y ab lo que 'i veu

era del altre correu:

la fetxa nadie l'aparta.

Amb.= ¿Qu'es de Cuba?

Món.= Y del senyó.

Demá llega ab 'l María.

Amb.= Donchs ja tindran un bon dia.

Cla.= Pot contá.

Amb.= Y arriba bo?

Món.= Diu que sí: mes ja dos anys.

quan ja 'n feya tres que hi era,

se subió en una palmera

per una posta ab companys,

va menjá algun dátil bòrt,

després va beure en 'l rio
y 's va queda en un bujio
com qui diu casi mitx mort.
Ya fer llit mes de tres mesos
y boy malalt, va fugir
del monte, perque a n'allí
era dels mes compromesos.
'Ls insurjentes passaban
cada punt y si algun dia
l'haguessin vist, per espía
l'haurian pres, y 'l fusilaban
sens remey.

Amb.= ¡Sí qu'eran fieros!
Cla.= 'Ls mambisos, quina gent!
Amb.= Per tot hi ha bó y dolent.
Món.= Ells eran molt picoteros.
Cla.= Gracia á Déu que s'acabat
tan llarga y malehida guerra.
Amb.= ¿Y vosté, es d'aquella terra?

Món.= No senyó; pero hi he estat
molts anys, abans de casarme.
Mes, quan varem passá 'l xarco
de tornada, dintre 'l barco
tan sols jo vaig marearme:
y per mes que 'm sab molt greu
y m' agradan las costums
d' aquell clima y ab 'ls fums
d' americana s 'em veu;
no he volgut may mes tornarhi,
encare qu 'ell m 'hagi escrit
que hi anem, per si un marit
podrem per 'questa trobarhi.
Cla. = No m' agradan 'ls criollos.
Món.= Si, lo que á tu 't desagrada
es 'l no veuret voltada
d' una dotzena de pollos.
Cla.= Pot se sí: mes si haig de triá
un, entre tants, que m' agradi,

prefereixo, y no s'enfadi,
que no siga americá.

Món. = Son molt elegants.

Cla. = No vuy
teni una perfumeria
al meu costat cada dia,
ni sucre ab mel menjá vuy.
Son tan tendres...

Món. = Millò, Clara.

Cla. = Van carregats de posturas,
y en fi, semblan criaturas
ab pel postís á la cara.
Jo vuy un jove formal,
que no sigui lleig per ço,
mes que m'estimi ab passió
pura y 'm sigui lleal.
Que no sigui amich de jochs
y truenos de calavera,
que no passi de la esfera

volguent freqüentá certs llochs.
Que tingui amor al trevall,
estimació á la familia
y no pensi ab si la Emilia
ó la Carme van al ball.
Puig si ab llás indisoluble
ting de véuremhi lligada,
no vuy plorar, ja casada,
p'el seu caracter voluble.
Y si no trovo entre tants
'l que hi dit, en vá s'afanyan;
lo qu'es á mí no m'enganyan,
quedaré per vestí sants.

Món.= No ho fará Déu.

Amb.= Ni ho crech jo,
ni vosté tampoch s'ho pensa.

Cla.= Prou.

Amb= No's fassi aquesta ofensa.
Vosté val molt!

Cla.= ¿De debó?
Amb.= Si 'ls ha de tení á parells,
y á dotzenas! Si un la mira
un rato sol y suspira
ja per pogue 'sè algun d'ells.
Si jo tinguès deu anys menos,
veuria quant aviat
hauria ja desbancat
á tots aquets cacasenos.
No es que 'm pensi valer molt;
pero tant l'estimaria,
que crech que al fi calmaria
mon amorós desconsol
donantme 'l seu cor en paga:
y seriam tan ditxosos
un cop ja fossim esposos.--
Cla.= Ja veig que vosté es un plaga.
Amb.= Parlo formal.
Món.= ¡Picarillo!

¡Com engatusa á las noyas!

Cla.= Deu haber fet mes tramoyas
voste'....

Amb.= L'amor es molt pillo
y fa fer molt 'l pabana
senyoreta, aixó es ben cert;
mes quan es amor cumplert
no 'l treu ni la tremontana.
¡Si vosté 'm curés 'l cor
ab un sí d'aquesta boca!...

Cla.= Senyó Ambrós, vosté 'm sofoca!

Món.= ¡Si que gasta buen humor!

Cla.= S'fa tart: anem mamá.

Amb.= ¿I 'm deixa ab aquet neguit?

Món.= Aném, noya.

Cla.= Bona nit.

Amb.= Que no tardin p'el sopá.

(S'en van, las senyoras per-la dreta
y Ambrós p'el foro.

Escena V.

Sor Ramon. Pta Esquerra.

Ram.= Ja torno á sé aquí, fondista:
¿no hi há ningú? Esperaré:
¡es molt forch! ¡quina manera
tenen de rebre á la gent
en aquesta fonda! L'amo
sembla massa home de bé:
qualsevol pot entrá aquí
sens por de ser descubert,
y are que corran tants lladres
li poden fé un escarment.
Sentho passos: donchs m'amago
per si acás es algun d'ells.

Escena VI.

Dit y Geroni, que surt per la esquerra.

portant un cistell rodó tapat ab drap, y
's dirigeix á la porta del mitx y trucа.

Ger.= ¿Hi ha permís?— No responen.
¿Puch entrar?— No hi deuen ser;
Ba, com que l'han dut per ellas
pas hi entro aquet cistell.
(Entra dintre 'l quarto.)

Ram.= Sembla un morro de la fonda.
Que no 'm vegi: esperém mès.

Ger.= (Sortint.) Aquí dintre 'l trovarán
quant tornin: vaig p'el quinqué.
(S'en va p'el foro dreta.)

Escena VII.

Sor Ramon, Narcís y Lluiset.

(L primer amagat: Narcís entra ab precaució
per la dreta y Lluis per la esquerra: arriban
á la porta del fondo, y encenan una cerilla

cada hu al mateix temps y 'l trovan frente
á frente.

Nar.= Es la ocasió ni pintada:
la sort guia 'ls meus intens.
Llui.= En Narcís es lluny: la crido
y hi parlaré, n'estich cert.
Nar.= ¡Qu'es fosch això!
Llui.= ¡Quina fosca!

(Encenen las cerillas y quedan sorpresos
al véurels.)

Los dos.= ¡Eh!
Llui.= ¿Tu aquí?
Nar.= Sí, ja ho veus.
Y tu també!
Llui.= Ja ho veus, sócio.
Nar.= Veig que sempre 'ns toparém.
Llui.= Si anem per distint camí
á un mateix punt....

(Surt l Sor Ramon y 's reconeixen ab en Lluis; aquet escapa per la ~~porta~~ de la dreta, las cerillas s'apagan: en Narcís va per encendren un' altre quan 'l Sor Ramon 's precipita sobre d'ell agafantlo pèl coll. Joch estudiat ab las cerillas en la escena que segueix.)

Ram.= ¡Ah, ja 'l veig!

Llui. = ¡Don Ramon! ... Fujo... (s'en va.)

Escena VIII.

Narcís y Sor Ramon.

Ram.= ¡Alto aquí!

Nar. = Eh? Qué fas?

Ram.= ¡L'he vist!... Es ell!

Nar. = Espérat, qu'encendré un misto.

Ram.= Ja 't tinch, meitre!

Nar.= ¿Qué voleu?

Ram.= No t'escapas de mas mans.
¿Còm te dius? Prompte.

Nar.= ¿Per qué?

Ram.= ¿No 'm vols respondre, infelís?

Nar.= Bé, déixim anà 'l clàtell.

Ram.= Còm te dius?

Nar.= (Llensa 'l misto.) ¡Ay, ay, que 'm cremo!
¡Déixim anar! No 'l conech. (Encent un murto per véurel

Ram.= Còm te dius 't repeteixo.

Nar.= ¿Y perqué? ¿Qué n'ha de fer?
¡M'escanya! Crido assistencia...

Ram.= ¿No vols respondrem benéit?

Nar.= Me dich Narcís, pero déixim
anar.

Ram.= Narcís: això es.
¿Ets de Vilanova?

Nar.= Sí.

Ram.= En aquesta fonda hi vens
sovint?

Nar.= Alguns cops al dia.

Ram.= No hi has estat fá molt temps.

Nar.= Ahont vol dí?

Ram.= A Vilanova.

Nar.= Ja fa dos mesos ó tres
¡Bufa! (Llensa l'misto.)

Ram.= No apaguis l'llum.

Nar.= ¡Si 'm cremo 'ls cranchs! ¿Qui es vosté?

Ram.= Soch un que va á castigarte:
No 'm coneixas?

Nar.= ¡Si no 'l veig!
Déixim aná, pot se' al ultim
veyentnos 'ns entendrém.

Ram.= Just: donchs miram y tremola.

(L deixa aná: Narcis encent un misto
y al acostarlo á Ramon per derrel aquet
parla y li apaga al l'alé.)

Nar.= ¡Així home, gracias á Déu!
¡M'ha fet malbé la ossamenta!

(Ave encent 'l misto.)

Ram.= ¿'M coneixes?

Nar.= Be, home, be:
are m'ha apagat 'l misto.

Ram.= Així may acabarém.
Tú 't burlas de mí, y 't juro...

Escena IX.

Dits y Geroni, ab quinqué.

Ger.= Bona nit tingan.

(Deixa 'l quinqué sobre la taula y
s'en torna.

Ram.= ¡Qué veig!

Nar.= ¡'L senyo Roure!

Ram.= ¡Ah, pillastre!

Nar.= (¿D'ahont me surt aquest inglés?)

Ram.= No 't buscabe á tu, mes conta
que 'l trovarte no 'm sab greu.
Entrègam 'ls doscents duros
que m'has de dá.

Nar.= Lo hi daré
quan cobri la herencia...

Ram.= Are!
Are 'ls vuy: are mateix:
ja fá massa temps qu'espero
y la paciencia se 'm pert.
Ja sabs que te 'ls vaig dexar
sense firma ni interés
per salvarte del apuro
en que 't veyas.

Nar.= Aixó es cert.

Ram.= Pero com qu'ets un gandul
y un calavera...

Nar.= ¡Per Dèu!...

Ram.= En lloch d'esplotá 'l negoci

y ferte home en l comers.

Enlore sapte giorns y fi[illegible]
aviat re vi vas fer malle

Escolteu-me bon home.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]?

[illegible]

[illegible]

En fi, jo 'l que vuy son cuartos;
tu, veyas de ahont los treus.

Nar.= Home, tingui un xich d'espera:
li firmaré un pagaré
y cobrará, quán jo cobri
de mans del notari, 'l plet
que hi guanyat... Ja sab que 'l pare...

Ram.= Si acás m'espero, es per ell,
per no donarli un disgust.

Nar.= Li dono gracias.

Ram.= De res;
pero ab una condició
solsament m'esperaré.

Nar.= Digui.

Ram.= Que m'has d'ajudá
á executá'l meu intent.
Sabs que la meva parenta
es murmurada en excés
p'els de la vila; que'i creuhen
tots com article de fé,
que va entabanarla un jove
que'i diu...

Nar.= Lluis: ja'l conech.

Ram.= Donchs m'has d'ajudá á trobarlo.
Jo vuy sapigué si es cert
que li va faltar; vuy provas
claras de que es ignoscent:
si ho es, 'l faig casá ab ella,
si no ho es, li trech la pell.

Nar.= (M've bé aixó per la Clara.)

Ram.= Respons...?

Nar.= Que soch de vosté.

Anémsen y d'aquí un rato
pot sé á n'aquí 'l sorpendrém.

Escena X.

Dits y Ambrós.

Amb.= En Geroni m'ha avisat
que dos senyors... ¡Ah, vostés?
Ram.= Sí: dispensi senyó Juny;
parlabam de...
Amb.= ¿Ja hi tornèm?
Ram.= ¿Qué vol di?
Amb.= ¿No sab que jo
'm dich...?
Ram.= ¡Ve rahó; Jané!
Dispensi, no 'm recordaba.
Amb.= ¿Que s'ha proposat, ó 's creu
puguer burlarse de mi?
Ram.= No sé perqué ho diu.

Amb.= ¿Perque'?
Perque 'm nombra ab tots 'ls meus
sempre, menos ab 'l meu.
Nar.= No s'enfadi, senyó Abril.
Amb.= ¿Ho sent com me dich, ho sent?
Ram.= Dispensi home, 'm confonia
mes dèsd'are ja ho sabré.
¡Si tinch 'l cap com un bombo!
¡Ay si vosté sapigués
lo que 'm passa!...—
Amb.= ¿No buscaba
á n'en Narcís? Aquí 'l té.
Ram.= Veu, també li confonia
'l nom: busco á n'en Lluiset,
al altre, al que va seduhí...—
Mes, ¿qué li esplico á vosté
si res d'això li interessa?
Vaja, anem Narcís.
Nar.= Anem.

Ram.= Dispensi, tenim negocis
entre mans, y... hasta després,
senyó...

Amb.= Abril.

Ram.= Sí, sí: 'm recorda.
(Anaba á dirli Febrer.) M.

Escena XI.

Senyó Ambrós..

Amb.= Vaja, veig que si 'm moteja
no ho fa pas espressament:
y jo anaba á incomodarmhi...
¡com se coneix que 'm faig vell!
A veure que 'n sortirá
d'aquet trasbals y mareig
que porta de cap. M'sembla
que al últim no será res.
Diu que busca á n'en Lluis

y ni menos deu sè ell
d'allò que s'pensa. Si l'aviso...
¡ba! Que fassin 'l [redacted] fet seu (M.

Escena XII.

Clara, Mónica y Lluis.

Món.= Li dich que aquestas ajencias
no poden anar, Lluiset:
sempre s'perden 'ls encargos,
ho entregan tot fet mal bé
y encare ho fan pagá cart.
Ja espero que vagi 'l tren
fins á Vilanova.

Llui.= M'sembla
que encare n'hi ha per temps.

Cla.= No, si estan adelantats
'ls trevalls; si casi es fet 'l
túnel de la punta grossa.

Llui.= Si; pero hi ha molt que fer
per las costas.

Món.= Desenganyis,
aviat sentirá 'ls xiulets
de las máquinas ~~llaujeras~~ lijeras
portant en alas del vent,
adelantos per la industria
riquesas pera 'l comers,
animació per la villa
y ventatxas p'els viatjers.

Cla.= Per nosaltres avuy fós:
tenim accions y 'ns convé.

Llui.= ¡Oy, que 'm van dir l'altre dia
que habian baixat de preu!

Món.= Si; pero es per fer negoci
uns quants: asustan la gent
per obligarlos á vendre
barato y comprarlas ells.
M'en vaig á escriure una carta

per si encare roch á temps
á rebre demá 'l recado.

Llui.= Y qué es?

Mon.= Un cistellet
de borregos; perque llega
en Pancho demá mateix.
y 'ls hi vuy fé posá á taula
per provar que penso ab ell.
Li agradan molt ab vi ranci,
antes de tomá 'l café.
Ab son permís.

Llui.= Vosté es duenya. (M. fº

Escena XIII.

Clara y Lluis.

Llui.= Ay, Clara, gracias á Déu
que puch parlá ab vosté á solas.
Cla.= Donchs que ho desitjaba?

Llui.= Molt.

Cla.= No ho creya aixís.

Llui.= Donchs no es broma.

Es per dirli que vosté
te per mi lo cor de roca,
perque veu que d'amor pero
y si dono d'amor provas
y encara no m'ha dat may
un dols si d'aquesta boca.

Cla.= ¿Y aixó es lo que di volia
tan formal? ¡L'hem feta bona!

Llui.= ¿Es á dir que no 'm creu?

Cla.= No.

Ja ho ha dit á tantas noyas
que no se 'n ha de fer cas.

Llui.= Es vritat: mes vosté sola
es la que ara 'm te lo cor
encés ab flama amorosa.

Cla.= No 'm fassi riure Lluiset:

ja sab lo que hi dit cent voltas
qu'hem parlat d'aquest assumpto:
mes si tan empenyo posa
en saber la desició
que tinch formada, en bona hora;
sabrá aviat dels meus llavis
cosas que 's creu que s'ignoran.
Tinch una amiga á qui estimo
com á una jermana bona,
que no té secrets per mi,
que té ma confiansa tota.
A pesar dels bons concells
que jo li daba á tot'hora,
s'va entregar confiada
á una passió amorosa,
perque un jove astut li deya
mentidas falagadoras.
Avuy, malehida dels pares,
retxassada per las noyas,

murmurada de la vila
ab tot y conservar l'honra,
retirada en l'seu cuarto,
de nit y de dia plora
l'olvit del que li juraba
en nits de trista memoria,
estimarla eternament
y ferla aviat sa esposa.
Y sab qu'ell, seguint alegre
la vida airada que porta
entre balls jochs y tiberis,
fa'l pollo per Barcelona
y s'empenya en conseguir
fa temps uns amors per forsa.
Vosté, aquet jove l'coneix,
vosté coneix á la noya;
sab que soch desconfiada
y que l'meu *amor no's compra,
ni á preu d'una ditxa eterna,

ni á preu d'una inmensa gloria,
si per ço tinch de entregar
la amistat d'una persona.
I si vol rebre un concell,
per mes que darlo no'm toca,
eviti que un altre dia
li refresqui la memoria.

Llui.= 'Lo seguiré ab molt de gust
ja que ab franquesa se'm dòna.

Cla.= Soch clara com l' meu nom:
no s'ofengui.

Llui.= No senyora;
pero vosté en son discurs
ab intenció bondadosa,
m'ha fet recordá'ls capítols
d'una romántica historia
y ha fet reviure en mon cor
algunas ilusions mortas.
Jo soch l' jove que diu,

'l promés d'aquella noya.
mes pensi que del que passa
no 'n tinch jo la culpa tota.
Ella al olvit 'm va dar...
Cla.= No ho cregui, Lluis.
Llui.= Ne tinch provas.
Cla.= Serán falsas.
Llui.= Pot ser sí,
mes son cartas que m'abonan
lo que conto y la conducta
que hi seguit desde 'llavoras.
'M vaig veure despreciat
per ella, burlat de sobras,
perseguit per sa familia,
~~y vaig per~~
y de cop vareig resoldra
no pensá may mes ab ella
y seguí del mòn la bola
per ofegá 'entre 'ls plahers

un amor que era ma gloria
Si he sigut un calavera,
si he fet com la papallona
que corra de flor en flor
aspirant tots sos aromas,
si ella are penedida
del que ha fet, mon olvit plora,
no ha sigut meva. la culpa
ni vuy que 'l perdó se'm donga:
y en fi, no 'n vuy parlar mes
perque crech que inútil fòra.

Ela.= Ella sempre l'ha estimat:
jo li abono.

Llui.= Si ho abona
vosté, que sab sos secrets,
l'haure de creure per forsa:
mes pensi que ab tot y aixó
nostres desitxos no 's logran.

Ela.= Si vosté sabès...

Escena XIIII

Dits y Mónica.

Món.= Ja tinch
escrita la carta, noya:
quan anirém al teatro
~~[illegible]~~ la llevaremos.

Llui.= Senyora...

Mon.= S'en va Lluiset?

Llui.= Si; ja abuso
de la bondat...

Món.= No incomoda
un jove atent com vosté:
serviciat...

Llui.= Vosté 'm sofoca.
Mil gracias, jo no mereixo...

Món.= La seva visita 'ns honra:
si 's vol queda, soparém

tots tres en mesa redonda:
fiambres, arrós en blanco
y perdius á la cocotta.

Escena XV

Dits, Ramon y Narcis.

Ram.= Déu los guart.
Nar.= Aquí 'l tenim.
Ram.= Vostés dispensin senyoras.
Llui.= Pássinho be: jo 'm retiro.
Ram.= ¡Alto aquí! No t'has de moure:
¡si vinch per tu!
Nar.= Per fí clara
puch parlarli.
Llui.= ¿Qué 's proposa?
Ram.= 'M proposo parlar clar.
Cla.= (¿Qué vol de mí aquet tanoca?)
Món.= Si destorbém....

Ram.= Res d'això:
tambè á vostés 'ls pertoca
sentir lo que aquí diré
á n'aquet poca vergonya.
Lluis.= Tinguí compte ab 'ls insults
y acabi aviat, senyó Boure.
Ram.= Sí que ho ets, no m'en desdich
y un pillastre y un estrofa.
Lluis.= La paciencia se m'acaba.
Món.= Senyors, per Déu!
Lluis.= Si 'm provoca!...
Nar.= ¿Perqué no 'm vol escoltar?
Cla.= Ja li he dit que no cent voltas.
Lluis.= Eviti 'l doná un escándol.
Ram.= Mes gros 'l vas dar tu: escolta
y calla, ja que la culpa
no 't fa fer la cara roja.
Lluis.= No 'm tinch d'amagar per res.
Ram.= ¿Aixi ho creus?

Cla.= (¡Qu'es poca solta!)

Ram.= Donchs jo 't treuré la careta.
Jutji 'l cas, jútjil senyora.
Aquet, que tan bas visita
perque tan amable 's mostra,
aquet que vostés 'l tenen
per una bella persona,
es un jugadó, un tronera,
un maluat, un lladre d'honras.
y es per últim, un que intenta
seduhí á la seva noya.

Llán. En Louisito? Ay! jo 'm desmayo!
pórtin aygua de colonia!

Lluis.= 'M donará satisfacció
del que ha dit.

Ram = Quant vulgui.

Lluis.= Prompta.

Cla.= ¿Que té mamá?

Ram.= Surtim donchs.

Món.= ¡Que se maten! Corra, corra!
Avisa 'ls municipals.
Nar.= Senyors, calma.
Llui.= Surtim fora.

Escena XVI

Dits y Sor Ambrós.

Amb.= ¡Quin escándol! ¿Qu'es? ¿Qué passa?
Món.= Subjéctils.
Ram.= Aném.
Amb.= ¡Catxassa!
Sapiguém avans de tot
lo que passa, senyo' Roure:
perque jo no 'ls deixo moure
fins que 's calmi l' alborot.
Ram.= Si á parlá 'm veig obligat...
Nar.= (Jo faré com qui sent ploure.)
Ram.= Jo 'ls diré la veritat.

Lluis.= Aquest home m'ha insultat.
Ram.= Perque puch y tinch de ferho.
¡Ay de tu, si jo 'ls entero
de la ~~ofe~~ afronta que vas fer
passá á la meva nevoda!
Lluis.= Díguiu, si no m'incomoda:
si fins jo "ls ho esplicaré!
Ram.= ¿Es que tu 't pots disculpar?
Lluis.= Sí que puch.
Ram.= ¡M posa en roda!
Parla donchs.
Cla.= Y parli clar.
Lluis.= Donchs comensin á escoltar.
Com vostés sabran ja massa,
lo que á Vilanova passa
sempre per mor dels partits,
es gran, no passa en cap terra:
qui á un cassino sol s'aferra
tè als dels altres aburrits.

Los que estan per un igual
en ferse sempre la guerra
y 's tenen odi mortal,
son l'Artesá y Portugal.
Jo... soch fill de Vilanova:
'n vaig fé una com un cova,
y esplicarla aquí es precís
per calmá aquest amohino:
jo 'ls diré 'l gran desatino
que are 'm dú tal compromís.
Aquest últim Carnaval
vaig sortir vestit de Xino,
aquest últim Carnaval
jo era dels de Portugal.
Tenia 'l cor ab gran fatlera
prés per una noya, qu'era
filla d'un [redacted]; (Ber Dayron)
y com Adam per la poma,
al volgué fé un xiquet l'home
¡de son jerma!

'm vaig perdre y vaig pecá.
Com qu'era p'el Carnaval
jo volia sols fer broma:
jo... no sé si vaig fer mal,
mes, la vaig dú á Portugal.
Entremitx de la gatsara,
portant tapada la cara,
¿qui es que atura la corrent
del amor que allí 's desboca?
¿qui demostra 'l cor de roca
prop d'uns llavis somrient?
Vaig xuclar per lo meu mal
la mel dolsa de sa boca:
vaig teni un goig sens igual
en 'l ball de Portugal.
Pero com que 'l goig no dura
y 'l'amor d'una hermosura
té envejosos á desdí,
á n'al ball no eram encare

quan sabia ja son pare
que la noya anaba ab mí.
Al sentí una nova tal,
malehint sa sort avara
y bessant de ira fatal,
va anà prompte à Portugal.
P'el café 'ns entreteniam
ab borregos y bebiam
unas copas de ví bo,
quant, passant 'l vell la porta,
va quedá ella com mitx morta
y sorprés vaig quedá jo.
En cas tan original
no donà escándol importa:
vam sortí fora 'l portal
per no darlo á Portugal.
Tot anant di casa seva,
humilment al vell sens treva
'l perdó vaig implorar

d'una falta tan sencilla,
noticiantli que ab sa filla
m'hi volia aviat casar.
P'el perdó, ni un criminal,
tan com jo á un home s'humilla:
retxassá tot tracte lleal...
per ser jo de Portugal.
Va tancá á la pobra noya,
va dú á cap una tramoya
qu'are crech que hi sapigut:
jo vaig rebre una sentida
carta, dihent qu'era mentida
que m'habia ella volgut.
Ella feya lletra igual
y avuy veig qu'era fingida.
Vaig teni un trastorn mortal
tot llegintla á Portugal.
Als pochs dias, vaig trovarme
obligat á defensarme

de emboscadas que per tot
'm tenia preparadas:
vaig teni provas sobradas
dels intents d'aquell vellot.
I veyentme ab un caudal
y ab las ilusions frustradas,
vaig veni á-la Capital,
ab greu dels de Portugal.
Are be, aquesta aventura
tothom conta y 's murmura
de la noya y son honor:
si 'l vell me la concedia,
jo encare m'hi casaria
puig la estimo de tot cor.
Mes vuy fé un tracte especial
si per sort logro aquest dia,
que per tot... en be y en mal,
¡seré sempre á Portugal!

Ram.= Si es vritat tot lo que acabas

d'esplicar y no t'alabas
de favors d'ella rebuts
com se conta per la vila,
com un home honrat estila,
't dich clar, sense fé ambuts,
que 't passat s'olvidará;
pósat l'ánima tranquila,
puig son pare ha cedit ja
y 'l'Isabel noya 't pots casar.

Llui.= Si m'admet en sa familia...

Amb.= Al fi aixís tot se concilia.

Llui.= Pero vuy la condició
que he dit, jo tinch de ser duenyo...

Ram.= Ets libre: si hi tens empenyo
no crech que renyiu per ço.

Llui.= ¿Si hi tinch empenyo m'ha dit?
~~Bent com lográ á so pe~~

Món.= Veig que desarruga 'l ceño.

Ram.= Ab la raho, 'm veig rendit.

Llui.= Estimo tan al partit,
que, si 'm caso ab sa nevoda,
vuy que 'l dia de la boda
sigui tot dels amichs meus.
lo que 's gasti y 'l que dugui.
Vuy que tothom véurem pugui
ben mudat de cap á peus
ab un traje d'en Giralt,
y per mes que 'l front arrugui
en Viñas, un barret alt
fet per ell, puig no te igual.
'M faré fé unas botinas
per en Nanis; bonas, finas...
trevalladas com sab ell.
Per 'l Manco, roba blanca:
un rellotxe... á Vilafranca,
perque veig qu'entre 'l gavell
de companys, encara 'm manca
perque 'l compte 'm surti bè,

un que sigui rellotje.
Comprare á n'el Estalella,
guants, gemelos, una anella
per la corbata, bastó
y 'ls objectes de fumá:
y afeytat p'en Palleja,
fare cap á la funció:
y en sortint, per tots 'ls meus
convidats, duran dinà
fet á la fonda d'en Reus,
que ho fá be y á tots 'ls preus.
Y després de bullits y ostras,
y guisats, rostits y postras,
vindrá 'l vi bo d'en Simon
y un gran pastel ab figuras
y ab totas las confituras
que la Confiansa compón.
Y perque no hi falti res
que fassi olvidá amarguras,

tocará algun ball després
la copla de l'Urgellés.

Escena XVII

...Dits, Geroni.

Ger.= La taula està servida:
quan tas senyoras vulguin
ja poden...

Món.= Enseguida.

Ger.= ~~¿Ja han vist aquell cistell~~
~~que hi ha dintre l'arcoba~~?
¿Que han dut de Vilanova?

Món.= ¿Hont l'ha posat Geroni?

Ger.= A dintre de la arcoba.

Llui.= Será 'l recado aquell.

Cla.= ~~Ja ho veu~~, han fet portarlo
y no s'en recordaban.

Ger.= Si vol, vaig á buscarlo.

Amb.= Sí, home, tot seguit.

(Geroni entra al cuarto.)

Nar.= ¿Y donchs, que pensa Clara?
¿Encare no m'estima?

Cla.= Vosté te bona càra...

Nar.= Soch guapo, es ben vritat.

Ram.= No faxis mes tramoyas. (A Lluis.)

Lluis.= Faré vida tranquila.

Cla.= Y pot trovà cent noyas
.que l'vulguin de bon grat.

Ger.= (Surt.) ~~Aquí l'cistell ja tenen.~~

Nar.= ~~¿Or dir que m'desprecia?~~

Ger.= Aquí'l cistell ja tenem.

Cla.= Ja ho veu, vuy quedar lliure.

Nar.= No sochl tipo seu:
.paciencia!

Lluis.= ~~Perti la porta.~~ Prou se obsta.

Amb.= Ja son uns bons borregos!

(Despres de haber destapat l'cis-

~~Fet al Sr. Monrea~~

Nar.= Tots dos perdém la posta.

Llui.= La sempre pago 'l meu.

Nar.= ~~Per ço no m'hi amohino~~
Això a mí no m'pesa:
lo que mes m'amohina
es veurer que'la empresa
del Arlesa ens va mal.
Si jo pugués un dia
sens perdre res desdirmen,
jegá que 'n sortiria
per sè de Portugal.

Cla.= Tots dos 'ns demanaban
amor per una cosa
y com no 'ns entenian
sab té pura y llisa
cap d'ells 'm convenia:
si bé Arlesa no 'm vàlen,
no vuech quedar perdé.

~~el "Prat de Portugal.~~

Amb.= Ab tot ho dit se prova
dexant las competencias,
~~que "ls fills de Vilanova~~
han un argent com cal:
si hi va l'Pren algun dia,
vindré á menjar torregos
d'una pastisseria
que no es de Portugal.

Helo!

Al acabar Arsenio repeteixen tots plegats

Ram.= } Lluis= } Lluis á n'ell no l'importa,
lo que mes l'anomina
es veure aquesta empresa
del forner á mal.
Si ells pugués un dia
vens perdre vei dendirlo,

Món.= Segúr que 'l Sarrieja
per ser de Portugal. (Sengalant á Narsís.)
Tots dos li demanaban
amor per una pasta
y com no la estimaban
ab fé pura y lleal,
cap d'ells li convenia:
di al Artesà no 'n trova,
no crech quedi per tia
ab 'ls de Portugal.
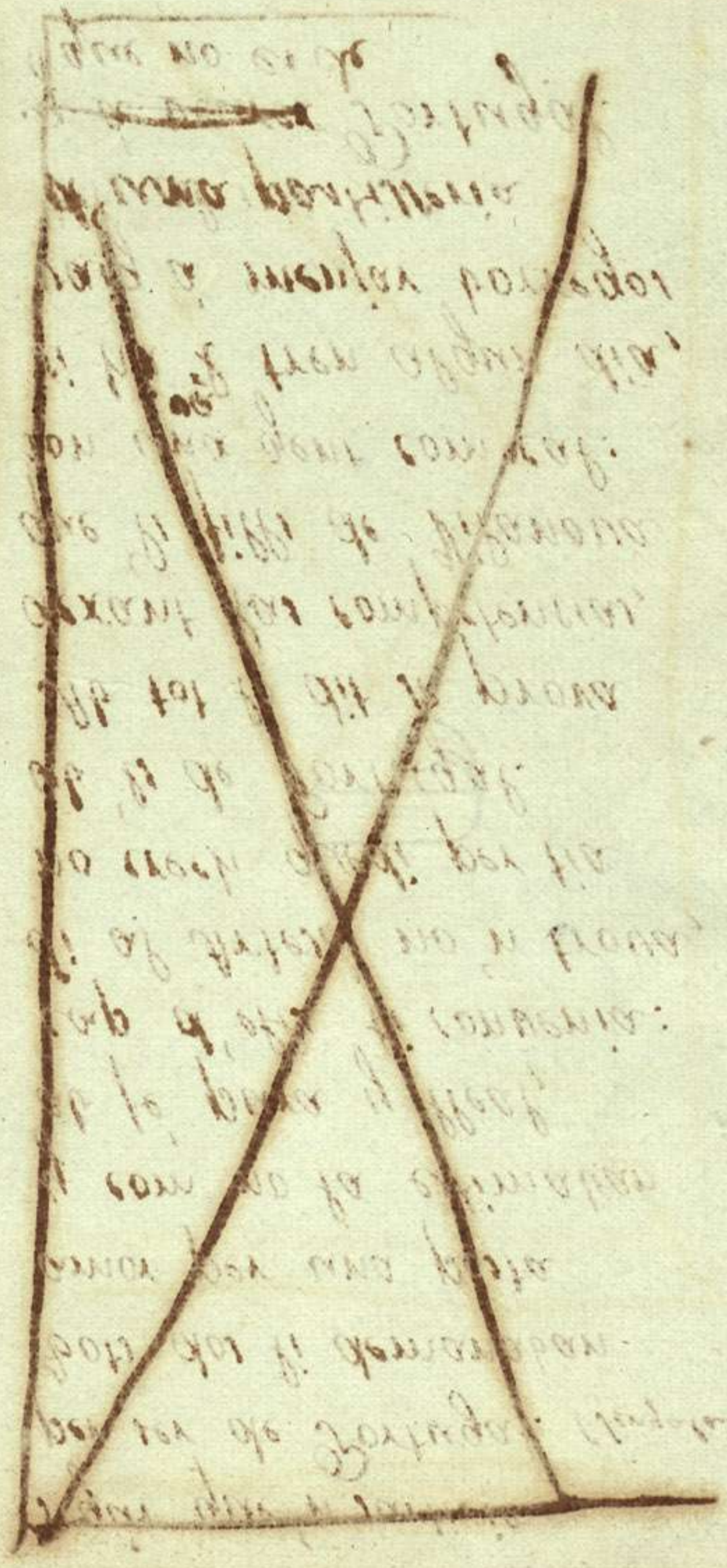
Ger.= Ab tot lo dit la prova
dexant las competencias,
que 'ls fills de Vilanova
son una gent comercial:
si hà 'l tren algun dia,
vaig á menjar bunyegos
á la pastisseria
~~á beure~~ Portugal.
que no es de